

De klok in de hal

mogelijkheden nieuwe levensvatbaarheid verkrijgen binnen het verworven kader. Het maakt toch essentieel verschil uit, of men van het traditioneele uit werkt in de richting van het moderne, dan wel of men van het moderne uit werkt in de richting van het traditioneele. Van Ravesteyn's streven is gericht op het laatste. Hij handhaaft ten volle de essentieelste verworvenheden van het „Nieuwe Bouwen”, namelijk *de ruimte- en lichtwerking*, en hij bedient zich steeds van de moderne materialen. Maar hij wenscht de grenzen van dezen stijl uit te zetten, waardoor de sierende bewogenheid haar rechten herkrijgt en de weg wordt geopend voor een guller samenspel van de architectuur met het ornament, de plastiek en de schilderkunst.

De uitkomst van dit experiment, dit avontuur, valt of staat met de begaafdheid van wie het aandurft en men kan uiteraard de resultaten geslaagd of mislukt achten, of wel ten deele het een of het ander. Waar hier allereerst op gewezen moet worden is, dat het niet aangaat den architect van inconsequentie, van afvalligheid van zijn eigen beginselen te

diepgaand verschil. Laatstgenoemden wenschen in feite een compromis tusschen nieuw en oud en hun kunst, zeer gevoelig vooral in onderdeelen, lijkt mij niet geheel vrij te pleiten van een voorzichtig eclecticisme, waarbij zij grootendeels steunen op den Scandinavischen stijl. Hierin wees de jong gestorven *De Klerk hun al eenigermate den weg.*

Van Ravesteyn is een drastischer, oorspronkelijker en bijgevolg ook een feller omstreden figuur. Hij streeft er niet naar een traditie te vernieuwen, traditioneele vormoplossingen aan te passen aan de behoeften en bouwwijzen van dezen tijd. Hij tracht veeleer het *nieuwe* te vernieuwen, d.w.z. naar eigen inzicht te verruimen, vloeiend te maken en van zijn theoretischen ballast te bevrijden, waardoor oude vorm-